JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
25 päivänä tammikuuta 2001 [1]

1. Tässä asiassa Jack Daniel's Whiskey -lähetyksen maahantuoja merkitsi tulli-ilmoitukseen yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeen 2208 30 82, joka koskee "muuta" viskiä kuin bourbon-viskiä tai skotlantilaista viskiä. Sen jälkeen, kun lähetys oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen, maahantuoja esitti pätevän aitoustodistuksen ja pyysi, että lähetys luokiteltaisiin alanimikkeeseen 2208 30 11, joka koskee bourbon-viskiä ja johon luokittelemisen maahantuoja väittää johtavan alempien tuontitullien kantamiseen. Finanzgericht Bremen tiedustelee lähinnä, edellyttääkö tullikoodeksin [2] 236 artikla tällaisessa tilanteessa, että alkuperäisen ilmoituksen perusteella maksetut tuontitullit palautetaan sillä perusteella, että kyseiset tullit eivät olleet "lain mukaisia". Vaihtoehtoisesti se tiedustelee, onko pääasiassa kyseessä olevissa olosuhteissa kyse sellaisesta "erityistilanteesta", joka voi tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan, kun sitä luetaan yhdessä tullikoodeksin soveltamisasetuksen [3] 905 artiklan 1 kohdan kanssa, mukaan johtaa tuontitullien palauttamiseen.

Asiaa koskeva yhteisön lainsäädäntö

2. Asian kannalta merkitystä on seuraavilla säännöksillä, jotka koskevat tullien palauttamista ja peruuttamista, tavaran luonteen perusteella määräytyvää edullista tullikohtelua, tiettyjä maita koskevia tullietuustoimenpiteitä, tulli-ilmoituksia ja tullivelan syntymistä ja määrittämistä. Tullikoodeksissa olevat viittaukset niihin edellytyksiin, jotka on määritettävä komiteamenettelyssä, tosiasiassa viittaavat lähinnä soveltamisasetukseen, joka annettiin tätä menettelyä noudattaen.

Tullien palauttamista ja peruuttamista koskevat säännökset

Tullien palauttaminen tai peruuttaminen silloin, kun tullin määrä ei ollut lainmukainen

3. Tullikoodeksin 236 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 29132/92 (EYVL 1992, L 302, s.1), sellaisena kuin se on muutettuna.

3 — Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annettu komission asetus (ETY) N:o 2454/93 (EYVL 1993, L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna.

maksettaessa ei ole ollut lain mukainen
— —

— —

2. Tuonti- tai vientitullit on palautettava taikka peruutettava hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

— — "

4. Soveltamisasetuksen 890 artiklassa, joka koskee erästä tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvaa poikkeustapausta, säädetään seuraavaa:

"Jos palautus- tai peruutushakemuksen tueksi esitetään alkuperätodistus, tavaratodistus, yhteisön sisäisen passituksen asiakirja tai muu asianmukainen asiakirja, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottohetkellä voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, päätöksen tekevä tulliviranomainen voi tehdä myönteisen päätöksen hakemuksen johdosta ainoastaan, jos asianmukaisesti todistetaan, että:

— esitetty asiakirja koskee nimenomaisesti kyseisiä tavaroita ja että tämän asiakirjan vastaanottamisen edellytykset täyttyvät,

— kaikki muut tullietuuskohtelun myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Palautus tai peruutus on suoritettava, kun tavarat esitetään. Jos tavaroita ei voida esittää täytäntöönpanevassa tullitoimipaikassa, tämä voi myöntää palautuksen tai peruutuksen ainoastaan, jos sen käytettävissä olevista tiedoista ilmenee, että jälkikäteen esitetty todistus tai asiakirja kiistatta koskee kyseisiä tavaroita."

Tullien palauttaminen tilanteessa, jossa tulli-ilmoitus mitätöidään

5. Tullikoodeksin 237 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos tulli-ilmoitus mitätöidään ja tullit on maksettu. Palauttaminen suoritetaan asianomaisen hakemuksesta, joka on esitettävä tulli-ilmoituksen mitätöintiä koskevan hakemuksen esittämiselle asetetussa määräajassa."

Tullien palauttaminen tai peruuttaminen muissa tilanteissa

6. Tullikoodeksin 239 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka:

— määritetään komiteamenettelyä noudattaen,

— johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle — — "

7. Tullikoodeksin 239 artiklan soveltamista koskevat säännökset löytyvät soveltamisasetuksen 899—909 artiklasta.

8. Soveltamisasetuksen 899 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jollei muuta johdu 905—909 artiklassa säädetyssä menettelyssä tapauskohtaisesti arvioitavista tilanteista ja jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsit-

televä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että:

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900—903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, eivätkä osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta, sen on myönnettävä kyseisten tuontitullien palautus tai peruutus.

— —

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, se ei voi myöntää kyseisten tuontitullien palautusta tai peruutusta." *

9. Soveltamisasetuksen 900 artiklassa [4] säädetään seuraavaa:

" Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos

— —

o) tullivelka syntyy muulla tavalla kuin koodeksin 201 artiklan [5] perusteella ja henkilö, jota asia koskee, voi esittää alkuperätodistuksen, tavaratodistuksen, yhteisön sisäistä passitusta koskevan asiakirjan tai muun asianmukaisen asiakirjan, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi voitu, jos ne olisi ilmoitettu vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi, myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, jos muut 890 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet."

10. Soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin kyseinen asetus oli voimassa relevanttina ajanjaksona, [6] säädettiin seuraavaa:

"Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyä palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen ei voi 899 artiklan perusteella tehdä päätöstä ja jos hakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, jäsenvaltion, johon mainittu

* — Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on tältä osin epätarkka.

4 — Alakohta o lisättiin 900 artiklan 1 kohtaan 19.12.1994 annetulla komission asetuksella N:o 3254/94 (EYVL 1994, L 346, s. 1).

5 — Ks. jäljempänä 38 kohta.

6 — Tämän jälkeen 905 artiklan 1 kohtaa muutettiin yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2454/93 muuttamisesta 29 päivänä heinäkuuta 1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1677/98 (EYVL 1998, L 21, s. 18).

viranomainen kuuluu, on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi 906—909 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

— —

Kaikissa muissa tapauksissa päätöksen tekevän tulliviranomaisen on hylättävä hakemus."

Säännökset, jotka koskevat tavaran luonteen perusteella määräytyvää tullikohtelua

11. Maahantuodun bourbon-viskin tullikohtelusta säädetään joukossa säännöksiä, jotka koskevat "tietyille tavaroille niiden luonteen — — perusteella myönnettävää edullista tullikohtelua". Perussäännös tältä osin on tullikoodeksin 21 artikla, jossa säädetään seuraavaa:

"1. Tietyille tavaroille niiden luonteen — — perusteella myönnettävän edullisen tullikohtelun on oltava komiteamenettelyä noudattaen määritettävien edellytysten mukainen. — —

2. Edellä 1 kohdassa 'edullisella tullikohtelulla' tarkoitetaan — — tuontitullin alentamista tai suspendoimista, myös tariffikiintiön perusteella."

12. Tullikoodeksin 21 artiklan soveltamissäännökset löytyvät soveltamisasetuksen III osastosta (16—34 artikla), jonka otsikkona on "Tavaran luonteen perusteella myönnettävä edullinen tullikohtelu". Bourbon-viskiä koskevat säännökset ovat 4 luvussa (26—34 artikla), jonka otsikkona on "Tavarat, joista on esitettävä aitous-, laatu- tai muu todistus".

13. Soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäljempänä olevaan taulukkoon sisältyvässä 3 sarakkeessa esitetyt, kyseiseen taulukkoon sisältyvässä 5 sarakkeessa mainituista maista tuodut tavarat voidaan luokitella taulukkoon sisältyvässä 2 sarakkeessa kunkin tavaran kohdalla esitettyihin tariffin alanimikkeisiin ainoastaan, jos niistä esitetään 27—34 artiklassa määritellyt vaatimukset täyttävät todistukset.

— —

Aitoustodistus koskee viinirypäleitä, viskiä, votkaa ja tupakkaa, alkuperänimitystodistus koskee viiniä ja laatutodistus natriumnitraattia."

14. Soveltamisasetuksen 26 artiklassa olevassa taulukossa on seitsemän saraketta. Ensimmäisessä sarakkeessa on järjestysnumerot. Sarakkeessa 2 luetellaan sarakkeessa 3 lueteltuihin tavaroihin sovellettavat tariffin alanimikkeet. Sarakkeessa 5 luetellaan maat, joista kyseiset tavarat on tuotava. Sarakkeessa 6 mainitaan ne noissa maissa olevat laitokset, joiden antamia ja vahvistamia vaadittujen todistusten on oltava.

15. Soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdasta, kun sitä luetaan yhdessä tämän taulukon (järjestysnumero 4) kanssa, seuraa, että Amerikan yhdysvalloista "enintään 2 litraa" vetävissä astioissa tuotava bourbon-viski voidaan luokitella yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen 2208 30 11 (eli pääasian kantajan vaatimaan alanimikkeeseen), jos maahantuoja esittää "United States Department of the Treasury, Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearmsin" antaman pätevän aitoustodistuksen. Tämän järjestelyn seurauksena yhdistetyn nimikkeistön [7] alanimikettä 2208 30 11 (bourbon-viski, enintään 2 litraa vetävissä astioissa) koskevassa alaviitteessä todetaan seuraavaa: "Tähän alanimikkeeseen luokiteltaessa on noudatettava asiaa koskevissa yhteisön säännöksissä määrättyjä edellytyksiä".

16. Soveltamisasetuksen 26 artiklaan liittyvässä taulukossa luetellut muut tavarat, joihin sovelletaan samanlaista järjestelmää, ovat Yhdysvalloista peräisin olevat viinirypäleet, Sveitsistä peräisin olevat fonduejuustot, Unkarista peräisin oleva tokajiviini, tietyt tupakkavalmisteet ja -lajit, jotka ovat peräisin esimerkiksi Yhdysvalloista, Brasiliasta ja Kuubasta, sekä Chilestä peräisin oleva natriumnitraatti.

17. Soveltamisasetuksen 27 ja 28 artiklassa asetetaan yksityiskohtaisia ja tiukkoja muodollisia edellytyksiä vaadituille todistuksille.

18. Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Todistus —— on esitettävä tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille sen tavaran kanssa, jota se koskee, noudattaen seuraavia todistuksen antamispäivästä laskettuja määräaikoja:

—— "

7 — Tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL 1987, L 256, s. 1) liite I, sellaisena kuin se oli kyseessä olevana ajanjaksona viimeksi muutettuna 22.12.1995 annetulla komission asetuksella N:o 3009/95 (EYVL 1995, L 319, s. 1).

— kolme kuukautta taulukossa järjestysnumeroiden 1, 3 ja 4 alla lueteltujen tavaroiden osalta,

— — »

19. Soveltamisasetuksen 30 artiklassa säädetään todistusten vahvistamisesta, 31 artiklassa eri todistuksia antavia viranomaisia koskevista edellytyksistä ja 34 artiklassa viinirypäle-, tupakka- ja natriumnitraattilähetysten jakamisesta.

Tiettyjen maiden osalta sovellettavia tullietuustoimenpiteitä koskevat säännökset

20. Kaikki huomautuksia esittäneet ovat käsitelleet sitä, onko tässä asiassa mahdollista soveltaa analogiaa käyttäen tai jopa suoraan joukkoa säännöksiä — jotka muodollisesti ovat eri säännöksiä kuin ne, jotka koskevat tavaroiden luonteen perusteella määräytyvää edullista tullikohtelua — jotka koskevat tiettyjä maita koskevia tullietuustoimenpiteitä ja alkuperätodistuksia, jotka on esitettävä, jotta näitä etuustoimenpiteitä voitaisiin soveltaa.

21. Tullikoodeksin 20 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin.

— —

3. Euroopan yhteisöjen tullitariffi käsittää:

a) yhdistetyn tavaranimikkeistön;

— —

c) yhdistetyssä nimikkeistössä tarkoitettuihin tavaroihin tavallisesti sovellettavat maksut — —

d) yhteisön tiettyjen maiden tai maiden ryhmien kanssa tekemiin tullietuuskohteluun oikeuttaviin sopi-

muksiin sisältyvät tullietuustoimenpiteet;

e) yhteisön yksipuoliset tiettyjä maita, maiden ryhmiä tai alueita koskevat tullietuustoimenpiteet;

f) yksipuoliset suspensiotoimenpiteet, jotka koskevat alennuksen tai vapautuksen myöntämistä tiettyihin tavaroihin sovellettavista tuontitulleista;

— —

4. Tavaranhaltijan pyynnöstä on 3 kohdan d, e ja f alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä sovellettava c alakohdassa tarkoitettujen sijasta, jos kyseiset tavarat täyttävät d, e ja f alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden mukaiset edellytykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kiinteitä maksuja koskevien säännösten soveltamista. Pyyntö voidaan esittää jälkikäteen, jos sen edellytykset täyttyvät.

— — "

22. Tullikoodeksin 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää koskevissa säännöissä vahvistetaan ne edellytykset, jotka koskevat tavaroiden alkuperää ja joilla tavaroihin sovelletaan 20 artiklan 3 kohdan d tai e alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Nämä säännöt määritetään:

a) 20 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen sopimusten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden osalta näissä sopimuksissa;

b) 20 artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen tullietuustoimenpiteiden soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden osalta komiteamenettelyä noudattaen."

23. Tullikoodeksin 27 artiklan b kohdan soveltamissäännökset annetaan soveltamisasetuksen tavaroiden alkuperää koskevassa IV osastossa olevassa 2 luvussa, jonka otsikkona on "Tullietuuskohteluun oikeuttava alkuperä". Tämän luvun 1 jaksossa, jonka otsikkona on "Yleinen tullietuusjärjestelmä", olevassa 2 alajaksossa on säännöksiä siitä, kuinka tavaroiden etuuskohteluun oikeuttava alkuperä selvitetään "yleistä tullietuusjärjestelmää" varten.

Tämän asian tosiseikkojen tapahtumahetkellä voimassa olleet relevantit säännökset [8] olivat seuraavat.

24. Soveltamisasetuksen 77 artiklassa säädettiin tuolloin seuraavaa:

"1. Tässä jaksossa tarkoitetuille alkuperätuotteille — — on myönnettävä yhteisöön tuotaessa — — tullietuudet, jos niistä esitetään etuuden saavan vientimaan tulliviranomaisten tai muiden toimivaltaisten valtion viranomaisten antama A-alkuperätodistus — —

5. Etuuden saavan maan toimivaltaisen valtion viranomaisen on annettava todistus, jos vietäviä tuotteita voidaan pitää 1 alajaksossa tarkoitettuina alkuperätuotteina. Todistus on annettava viejän käyttöön heti, kun tuotteiden vienti on tosiasiallisesti toteutunut tai varmistunut."

25. Soveltamisasetuksen 84 artiklassa säädettiin tuolloin seuraavaa:

"1. Poikkeustapauksissa A-alkuperätodistus voidaan antaa siihen merkittyjen tuotteiden tosiasiallisen viennin jälkeen, jos sitä ei ole annettu vientihetkellä tahattomien erehdysten, laiminlyöntien tai muiden erityisolosuhteiden vuoksi ja jos tavaroita ei ole viety maasta ennen 92 artiklassa säädettyä tietojen ilmoittamista komissiolle.

2. Toimivaltainen valtion viranomainen voi antaa todistuksen *jälkikäteen* vasta todettuaan, että viejän hakemuksessa olevat tiedot ovat vastaavan vientiasiakirjan tietojen mukaiset ja ettei kyseisiä tuotteita vietäessä ole annettu A-alkuperätodistusta.

— — "

26. Soveltamisasetuksen 82 artiklassa säädettiin tuolloin seuraavaa:

"1. A-alkuperätodistus on esitettävä tulliviranomaisille siinä tuovassa jäsenvaltiossa, jossa tuotteet esitetään tullille, kymmenen kuukauden kuluessa päivästä, jona etuuden saavan vientimaan valtion viranomainen on antanut todistuksen.

8 — Nämä säännökset olivat tulosta siitä, kun alkuperäistä soveltamisasetusta muutettiin edellä alaviitteessä 3 mainitulla komission asetuksella N:o 3254/94. Tämän jälkeen niitä on jälleen muutettu 18.12.1996 annetulla komission asetuksella N:o 12/97 (EYVL 1997, L 9, s. 1).

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetun voimassaoloajan jälkeen yhteisön tulliviranomaisille esitetyt A-alkuperätodistukset voidaan vastaanottaa — — jos määräaikaa ei ole noudatettu ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

3. Muissa myöhästymistapauksissa tuontijäsenvaltion tulliviranomaiset voivat hyväksyä todistukset, jos tuotteet esitetään niille ennen 1 kohdassa säädetyn määräajan päättymistä."

Tulli-ilmoituksia koskevat säännökset

27. Tullikoodeksin 59 artiklan 1 kohdan mukaan "kaikista johonkin tullimenettelyyn asetettaviksi aiotuista tavaroista on tehtävä kyseistä tullimenettelyä koskeva ilmoitus".

Tavanomainen menettely

28. Kirjallisia tulli-ilmoituksia tehtäessä noudatettavasta tavanomaisesta menettelystä säädetään tullikoodeksin 62 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa. Tullikoodeksin 62 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kirjalliset ilmoitukset on tehtävä tähän tarkoitukseen vahvistetun virallisen mallin mukaisella lomakkeella. — — niissä on annettava kaikki tiedot, jotka tarvitaan tavaroille ilmoitettavaa tullimenettelyä koskevien säännösten soveltamiseksi.

2. Ilmoitukseen on liitettävä kaikki asiakirjat, jotka tarvitaan tavaroille ilmoitettavaa tullimenettelyä koskevien säännösten soveltamiseksi."

29. Soveltamisasetuksen 218 artiklan 1 kohdassa säädetään vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevista ilmoituksista seuraavaa:

"1. Vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevaan tulli-ilmoitukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

— —

c) tullietuusmenettelyn tai muun ilmoitettuihin tavaroihin sovellettavan yhteisestä tullijärjestelmästä poikkeavan toimenpiteen soveltamiseksi tarvittavat asiakirjat;

d) muut asiakirjat, jotka tarvitaan ilmoitettujen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevien säännösten soveltamiseksi."

30. Tullikoodeksin 63 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tulliviranomaisten on välittömästi vastaanotettava 62 artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaiset ilmoitukset, jos niissä tarkoitetut tavarat esitetään tullille."

31. Tullikoodeksin 67 artiklassa puolestaan säädetään seuraavaa:

"Jollei erityisesti toisin säädetä, päivä, joka on otettava huomioon kaikkia tavaralle ilmoitettua tullimenettelyä koskevia säännöksiä sovellettaessa, on se päivä, jona tulliviranomaiset vastaanottavat ilmoituksen."

32. Sen jälkeen kun tulli on hyväksynyt tulli-ilmoituksen, kyseinen ilmoitus voidaan mitätöidä. Tullikoodeksin 66 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tulliviranomaisten on tavaranhaltijan pyynnöstä mitätöitävä jo vastaanotettu ilmoitus, jos tavaranhaltija näyttää toteen, että ilmoituksessa tarkoitettu tullimenettely on ilmoitettu tavaralle erheellisesti tai että tavaran asettaminen ilmoitettuun tullimenettelyyn ei erityisten olosuhteiden vuoksi enää ole perusteltua. — —

2. Ilmoitus voidaan mitätöidä tavaroiden luovutuksen jälkeen ainoastaan komiteamenettelyä noudattaen määritellyissä tapauksissa.

— — "

33. Soveltamisasetuksen 251 artiklassa todetaan ne tapaukset, joissa tulli-ilmoitukset voidaan mitätöidä sen jälkeen kun tavarat on luovutettu.

Epätäydellisten ilmoitusten osalta noudatettava menettely

Yksinkertaistetun ilmoituksen — — on sisällettävä ainakin tavaroiden tunnistamiseksi tarpeelliset tiedot. — — ”

34. Asianosaiset ovat keskustelleet myös siitä, oliko tarkasteltavana olevassa tilanteessa kyse epätäydellisestä tulli-ilmoituksesta (tai olisiko siinä voinut olla kyse tällaisesta ilmoituksesta).

36. Soveltamisasetuksen 253 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

35. Tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Epätäydellisen ilmoituksen menettelyssä tulliviranomaiset voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa vastaanottaa ilmoituksen, jossa ei ole kaikkia vaadittuja tietoja tai jonka liitteenä ei ole kaikkia kyseisessä tullimenettelyssä tarvittavia asiakirjoja.”

”Helpottaakseen mahdollisimman paljon muodollisuuksia ja menettelyjä, mutta varmistaen kuitenkin asianmukaiset toiminnot, tulliviranomaisten on komiteamenettelyä noudattaen vahvistettavin edellytyksin sallittava:

37. Soveltamisasetuksen 255 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeviin ilmoituksiin, jotka tulliviranomaiset voivat tavaranhaltijan pyynnöstä vastaanottaa ilman, että niiden liitteenä on joitakin ilmoituksen tueksi esitettävistä asiakirjoista, on liitettävä ainakin ne asiakirjat, jotka tarvitaan vapaaseen liikkeeseen luovutusta varten.

a) että 62 artiklassa tarkoitetusta ilmoituksesta puuttuu joitakin mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja tai että ilmoitukseen ei liitetä joitakin mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja;

— —

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, ilmoitus, jonka liitteenä ei ole yhtä tai

useampaa vapaaseen liikkeeseen luovutusta varten tarvittavaa asiakirjaa, voidaan vastaanottaa, jos tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla osoitetaan, että:

a) kyseinen asiakirja on olemassa ja pätevä;

b) tätä asiakirjaa ei ole voitu liittää ilmoitukseen tavaranhaltijasta riippumattomista syistä;

ja

c) ilmoituksen vastaanottamisen viivästyminen estäisi tavaroiden luovutuksen vapaaseen liikkeeseen tai saattaisi tavarat korkeamman tullin alaisiksi.

Puuttuviin asiakirjoihin liittyvät tiedot on joka tapauksessa annettava ilmoituksessa."

Tullivelan syntymistä ja määrittelyä koskevat säännökset

38. Tullikoodeksin 201 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) tuontitullien alainen tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen;

— —

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona kyseinen tulli-ilmoitus vastaanotetaan."

39. Tullikoodeksin 214 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tavaran tuonti- tai vientitullien määrä on määritettävä niillä määräytymisperusteilla, jotka koskevat tätä tavaraa sinä ajankohtana, jona tullivelka niiden osalta syntyy, jollei tässä koodeksissa nimen-

omaisesti toisin säädetä, ja sanotun rajoittamatta 2 kohdan soveltamista."

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

40. Kantaja Bacardi GmbH (jäljempänä Bacardi) erään huolintaliikkeen edustamana ilmoitti 10.9.1996 vastaajana olevalle Hauptzollamt Bremerhavenille (Bremerhavenin päätullitoimipaikka) vapaaseen liikkeeseen luovutettavaksi 2 160 laatikkoa Jack Daniel's Whiskey -nimistä juomaa. Jokaisessa laatikossa oli kuusi 0,7 litran pulloa eli juomaa oli yhteensä 9 072 litraa.

41. Huolintaliike ilmoitti yhtenäisasiakirjan relevantissa kentässä 33 yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeen 2208 30 82. Tämä alanimike koskee enintään 2 litraa vetävissä astioissa olevaa muuta viskiä kuin bourbon-viskiä tai skotlantilaista viskiä.

42. Tullitoimipaikka vastaanotti tulli-ilmoituksen ja vahvisti 11.9.1996 tehdyllä päätöksellä tuontitullien määräksi 2 786,92 Saksan markkaa (jäljempänä DEM) ja maahantuonnin yhteydessä kannettavan liikevaihtoveron määräksi 25 117,88 DEM eli maksettavaksi tuli yhteensä 27 904,80 DEM.

43. Bacardi toimitti 2.10.1996 päivätyssä kirjeessä kyseistä lähetystä koskevan aitoustodistuksen [9] ja pyysi, että tuote luokiteltaisiin uudelleen tullinimikkeeseen 2208 30 11. Tämä nimike koskee bourbon-viskiä enintään 2 litraa vetävissä astioissa. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä sekä asianosaisten esittämistä kirjallisista ja suullisista huomautuksista käy ilmi, että Bacardi oli pyytänyt kyseistä aitoustodistusta vuoden 1996 heinä- tai elokuussa mutta Yhdysvaltain viranomaiset antoivat kyseisen todistuksen vasta 17.9.1996 eli siis sen jälkeen, kun tulli-ilmoitus oli vastaanotettu. Mikäli lähetys olisi luokiteltu uudelleen Bacardin pyytämällä tavalla, tullia olisi palautettu 1 045,10 DEM.

44. Hauptzollamt hylkäsi 19.9.1997 tekemällään päätöksellä Bacardin palautushakemuksen. Hauptzollamt totesi (todennäköisesti soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan nojalla), että aitoustodistus on esitettävä niiden tavaroiden kanssa, joita se koskee. Esittäminen jälkikäteen ei ollut sallittua.

45. Bacardi teki tästä päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka Hauptzollamt hylkäsi perusteettomana.

9 — Todistuksen oli ilmeisestikin antanut United States Department of the Treasury, Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms tai jokin sen valtuutetuista alueellisista toimistoista: ks. edellä 15 kohdassa mainittu soveltamisasetuksen 26 artiklaan liittyvä taulukko.

46. Bacardi pani pääasian vireille ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa 23.12.1997. Bacardi vaatii Finanzgerichtiä kumoamaan vastaajana olevan Hauptzollamtin päätöksen ja velvoittamaan Hauptzollamtin palauttamaan Bacardille tulleja 1 045,10 DEM. Vastaajana oleva Hauptzollamt vaatii Finanzgerichtiä hylkäämään kanteen.

47. Bacardin hallinnollisessa menettelyssä sekä ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa esittämät perustelut voidaan tiivistetysti esittää seuraavasti:

48. Toisin kuin Hauptzollamt katsoo, yhteisöjen tullilainsäädännössä ei evätä mahdollisuutta esittää aitoustodistukset jälkikäteen edullisen tullikohtelun myöntämiseksi. On selvää, että soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan sanamuodon valinnassa on tapahtunut virhe. [10] Edellytys, jonka mukaan tavarat on "esitettävä" (saksankielisessä versiossa "vorlegen") tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille, ei ole sopusoinnussa tullikoodeksin ja sen soveltamisasetuksen sanamuodon kanssa eikä sen täyttäminen myöskään ole käytännössä mahdollista. Aitoustodistusten jälkikäteistä esittämistä on tämän vuoksi kohdeltava samalla tavalla kuin kohdellaan A-alkuperätodistuksen jälkikäteistä esittämistä. Näin on siksi, että aitoustodistukset palvelevat olennaisilta osin samaa tarkoitusta ja päämäärää kuin A-alkuperätodistuksetkin: molemmilla osoitetaan, että kyseiset tavarat on tuotettu tietyissä maissa tiettyjen kriteerien mukaisesti, ja molemmat johtavat edulliseen tullikohteluun yhteisössä. Soveltamisasetuksen 82 artiklan 1 ja 3 kohdan [11] mukaan A-alkuperätodistusta ei ole esitettävä tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille niiden tavaroiden kanssa, joita ne koskevat.

49. Lisäksi tulli-ilmoitusta, joka 10.9.1996 tehtiin Bacardin puolesta ja sen nimissä, on pidettävä epätäydellisenä tulli-ilmoituksena, jota pätevästi täydennettiin 2.10.1996. Tullikoodeksin 59 artiklan ja 62 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä soveltamisasetuksen 218 artiklan c kohdan [12] mukaan aitoustodistus on lähtökohtaisesti liitettävä vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevaan tulli-ilmoitukseen. Tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja soveltamisasetuksen 253 artiklan 1 kohdan [13] mukaan on kuitenkin mahdollista tehdä epätäydellinen ilmoitus. Soveltamisasetuksen 255 artiklan 1 kohta [14] ei estänyt hyväksymästä Bacardin epätäydellistä tulli-ilmoitusta, koska aitoustodistusta ei (analogisesti A-alkuperätodistusta koskevien sääntöjen kanssa) tarvitse esittää ennen kuin tullattavaksi

10 — Ks. edellä 18 kohta.

11 — Bacardin viittausta soveltamisasetuksen nykyisen version 82 artiklan 1 ja 3 kohtaan on ilmeisestikin tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan soveltamisasetuksen relevanttina ajanjaksona voimassa olleen version 82 artiklan 1 ja 3 kohtaa; ks. edellä 23 kohta ja alaviite 7.

12 — Nämä säännökset esitetään edellä 27—29 kohdassa.

13 — Ks. edellä 35 ja 36 kohta.

14 — Ks. edellä 37 kohta.

ilmoitetut tavarat voidaan luovuttaa vapaaseen liikkeeseen.

50. Bacardi väittää lisäksi, että kyseiset tuontitullit on palautettava tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 890 artiklan nojalla, sillä ne eivät olleet lainmukaisia. Aitoustodistus on soveltamisasetuksen 890 artiklassa tarkoitettu jälkikäteen esitetty "muu asianmukainen asiakirja". Niinpä tuontitullien palauttaminen ei ole mahdotonta, jos vaadittu aitoustodistus voidaan esittää sellaisen hakuajan sisällä, jonka pituus on kolme vuotta alkaen siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

51. Toissijaisesti Bacardi vaatii tuontitullien palauttamista tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan nojalla, kun kyseistä luetelmakohtaa luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, sillä perusteella, että tässä tapauksessa on kyse "erityistilanteesta", joka johtuu muista kuin kantajan vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista.

52. Hauptzollamtin hallinnollisessa menettelyssä ja ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa esittämät perustelut voidaan tiivistetysti esittää seuraavasti:

53. Bacardilla ei ole oikeutta vaatia tulleja palautettavaksi tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla. Soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdan [15] mukaan USA:sta tuotu viski voidaan luokitella alanimikkeeseen 2208 30 11 ainoastaan, jos siitä esitetään 27—34 artiklassa määritellyt vaatimukset täyttävä todistus. Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan mukaan aitoustodistus on esitettävä tulliviranomaisille sen tavaran kanssa, jota se koskee. Jos yhteisön lainsäädännössä olisi haluttu sallia poikkeuksia tähän, siinä olisi annettu asiaa koskevia sääntöjä, kuten A-alkuperätodistuksen osalta on tehty. Niinpä edullista tullikohtelua ei ole voitu myöntää silloin, kun tullivelka syntyi tulli-ilmoitusta vastaanotettaessa, ja kyseinen tulli oli näin ollen tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lainmukainen tulli.

54. Epätäydellisiä ilmoituksia koskeviin sääntöihin perustuvat väitteet on Hauptzollamtin mukaan käsitetty väärin. Vain jos tavarat olisi ilmoitettu bourbon-viskinä esittämättä aitoustodistusta, tulli-ilmoitus olisi ollut epätäydellinen.

55. Tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan osalta vastaaja katsoo, että on tarpeetonta

15 — Ks. edellä 13 kohta.

siirtää asia komissiolle, jotta se tekisi soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan nojalla päätöksen, sillä Bacardin hakemuksen perusteiden perusteella ei voida katsoa, että kyseessä olisi erityistilanne.

56. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään kansallinen tuomioistuin esittää seuraavaa:

57. Ensinnäkin se toteaa, että Hauptzollamt on oikeassa, kun se katsoo, että kantaja ei ole antanut epätäydellistä tulli-ilmoitusta vaan kyseessä on tullikoodeksin 62 artiklan mukainen yhtenäisasiakirjalla tehty kirjallinen tulli-ilmoitus. Bacardin maksettavaksi tullikoodeksin 67 ja 201 artiklan nojalla tullut tullivelka oli suora seuraus siitä, että kantaja oli itse luokitellut tavarat alanimikkeeseen 2208 30 82. Olettama siitä, että kyseessä olisi ollut epätäydellinen tulli-ilmoitus, on suljettu pois jo sillä perusteella, että Bacardi jätti mainitsematta yhä puuttuneesta todistuksesta (soveltamisasetuksen 255 artiklan 2 kohdan toinen virke). Kysymystä siitä, voiko kyseessä olla epätäydellinen tulli-ilmoitus, vaikka aitoustodistusta ei vielä tavaraa vapaaseen liikkeeseen luovutettaessa ollut edes annettu, ei siis ole tarpeen käsitellä (soveltamisasetuksen 255 artiklan 2 kohdan a alakohta).

58. Toiseksi Hauptzollamt on myös oikeassa siinä, että Bacardi ei voi tullikoodeksin 236 artiklan sanatarkan tulkinnan perusteella katsoa olevansa oikeutettu tullien palautukseen. Asiassa nousee kuitenkin esille kysymys siitä, voiko tässä tapauksessa vaaditun todistuksen esittäminen jälkikäteen johtaa siihen, että tullit palautetaan sillä perusteella, että sovelletaan soveltamisasetuksen 890 artiklaa (tai sen muita säännöksiä) analogiaa käyttäen. Tämä edellyttää sitä, että aitoustodistuksen katsotaan olevan soveltamisasetuksen 890 artiklassa tarkoitettu "muu asianmukainen asiakirja". Kansallisen tuomioistuimen mukaan on kiistatonta, että Bacardin toimittama aitoustodistus oli sen antamiseen toimivaltaisen viranomaisen antama, ja aitoustodistukseen sisältyvien tietojen perusteella sen voidaan yksiselitteisesti katsoa koskevan tätä maahantuotua viskilähetystä. Myös tullikoodeksin 236 artiklan 2 kohdan mukaista hakemuksen tekemiselle asetettua kolmen vuoden määräaikaa oli noudatettu. Toisaalta on otettava huomioon, ettei asiakirjaa ole esitetty yhdessä tavaran kanssa. Lisäksi aitoustodistuksen esittäminen jälkikäteen ei merkitse ainoastaan tullin määrän muuttamista vaan myös sen muuttamista, mihin yhdistetyn nimikkeistön nimikkeeseen tavara on luokiteltava. Aitoustodistus oli sitä paitsi tosiasiassa annettu vasta sen jälkeen, kun maahantuodut tavarat oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen.

59. Kolmanneksi nousee esille kysymys siitä, voidaanko asiassa soveltaa tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohtaa, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa. Tullikoo-

deksin 239 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 899—904 artiklan kanssa, säädetyt edellytykset eivät ole täyttyneet. Palauttaminen voi kuitenkin olla mahdollista tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan nojalla, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, mikäli asiassa ei ilmene vilpillistä menettelyä eikä ilmeistä laiminlyöntiä ja hakemuksen tueksi esitetyt seikat viittaavat "erityistilanteeseen". Koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta selventämään käsitettä "ilmeinen laiminlyönti" eräässä toisessa asiassa,[16] kyseinen tuomioistuin pidättäytyy tarkastelemasta kysymystä lähemmin tässä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä. Mikäli lähdetään siitä Bacardille edullisesta vaihtoehdosta, että kyseessä ei ollut "ilmeinen laiminlyönti", on ratkaisevaa, onko kyseessä katsottava olevan soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne".

60. Edellä esitetyillä perusteilla Finanzgericht on esittänyt seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Voidaanko tuontitullit tullikoodeksin 236 artiklan mukaan palauttaa, kun USA:sta tuodun bourbon-viskin maahantuoja on 10.9.1996 tekemässään tulli-ilmoituksessa ilmoittanut koodinumeron 2208 30 82 ja vasta 2.10.1996 eli esittäessään tullikoodeksin soveltamisasetuksen liitteen 5 mukaisen aitoustodistuksen, pyytänyt tavaran luokittelemista yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen 2208 30 11 ja siitä johtuvaa alemman tullin soveltamista?

2. Jos kysymykseen 1 vastataan kieltävästi:

Voidaanko tässä tapauksessa katsoa olevan olemassa sellainen 'erityistilanne', joka — muiden lainsäädännössä asetettujen edellytysten täyttyessä — voi tullikoodeksin 239 artiklan mukaan, kun sitä luetaan yhdessä tullikoodeksin soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, johtaa tuontitullien palauttamiseen?"

61. Bacardi ja komissio, jotka olivat edustettuina myös suullisessa käsittelyssä, ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia.

16 — Yhteisöjen tuomioistuin on tällä välin antanut tuomionsa tuossa asiassa; ks. asia C-48/98, Söhl & Söhlke v. Hauptzollamt Bremen, tuomio 11.11.1999 (Kok. 1999, s. I-7877).

Kysymys 1: Tullien palauttaminen tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 890 artiklan nojalla

62. Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä sitä, onko tuontitullit palautettava pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa tilanteissa tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla, kun sitä luetaan yksinään tai yhdessä soveltamisasetuksen 890 artiklan kanssa. [17]

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt väitteet ja niiden perustelut

63. Bacardin mukaan edellä mainituista säännöksistä seuraa, että kyseiset tuontitullit on palautettava.

64. Bacardin mukaan mikään yhteisöjen lainsäädännössä ei estä pitämästä aitoustodistusta soveltamisasetuksen 890 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuna "muuna asianmukaisena asiakirjana". Sitä paitsi Bacardin esittämässä todistuksessa todetaan selvästi, että kyseiselle Jack Daniel's Whiskey -lähetykselle voitiin "vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottohetkellä" myöntää tuossa säännöksessä tarkoitettu "tullietuuskohtelu". Erityisesti soveltamisasetuksen saksankielisestä versiosta seuraa, että ratkaiseva ja ainoa kysymys on, olisiko kyseisille tuotteille voitu myöntää (*Anspruch gehabt hätten*) tullietuuskohtelu, jos kyseinen aitoustodistus olisi esitetty ajoissa.

65. Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohta [18] ei myöskään estä soveltamasta kyseisen asetuksen 890 artiklaa. Ensinnäkään se, että aitoustodistus esitetään sen tavaran kanssa, jota se koskee, ei voi olla edellytyksenä 890 artiklan soveltamiselle. Kyseinen säännös annettiin juuri ratkaisun tarjoamiseksi tilanteeseen, jossa asiakirja esitetään jonkin ajan kuluttua siitä, kun tulli-ilmoitus on vastaanotettu. Toiseksi 29 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetyllä kolmen kuukauden määräajalla ei ole vaikutusta 890 artiklan sovellettavuuteen. Kysymys siitä, sovelletaanko tätä määräaikaa laisinkaan 890 artiklan yhteydessä, voidaan jättää käsittelemättä, sillä kyseistä määräaikaa oli joka tapauksessa noudatettu. Kyseinen todistus oli annettu 17.9.1996 ja toimitettu Saksan viranomaisille 2.10.1996. Kolmanneksi sillä seikalla, että todistus oli annettu vasta sen jälkeen, kun tavarat oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen, ei ole merkitystä. On totta, että soveltamisasetuksen 86 artiklan [19] mukaan A-alkuperätodistuksen antaminen on tietyissä tilanteissa mahdollista sen jälkeen, kun tavarat, joita

17 — Ks. edellä 3 ja 4 kohta.

18 — Ks. edellä 18 kohta.

19 — Bacardin viittauksen täytäntöönpanoasetuksen nykyisin voimassa olevan version 86 artiklaan lienee katsottava tarkoittavan tosiseikkojen tapahtumahetkellä voimassa olleen täytäntöönpanoasetuksen 84 artiklaa; ks. edellä 23 kohta ja alaviite 7.

se koskee, on viety maasta, ja että soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdassa ei nimenomaisesti säädetä samanlaisesta mahdollisuudesta aitoustodistusten osalta. Soveltamisasetuksen 890 artiklaa on kuitenkin tulkittava ottaen huomioon kyseisen asetuksen 86 artikla [20] ja se, että palauttamista ja peruuttamista koskevien sääntöjen tarkoituksena on kohtuullistaa yhteisön tullilainsäädäntöä.

66. Lopuksi on todettava, että analogiaa A-alkuperätodistuksien ja näin ollen soveltamisasetuksen 890 artiklan kanssa ei estä se, että sen johdosta, että Bacardi on esittänyt aitoustodistuksen, tavaroiden luokittelua yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen (eikä pelkästään tullin määrää) olisi muutettava. Ratkaiseva edellytys molemmissa tapauksissa (A-alkuperätodistuksen esittäminen jälkikäteen ja aitoustodistusten esittäminen jälkikäteen) on ainoastaan se, että tavarat, joihin asiakirjassa viitataan, ovat juuri niitä tavaroita, jotka on esitetty tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille. On muistettava, että myös tavaroiden luokitteleminen uudelleen uusien sitovien tariffitietojen perusteella johtaa tullien palauttamiseen.

67. Komission mukaan ensimmäinen kysymys on muotoiltava uudelleen. Koska kysymyksessä implisiittisesti edellytetään, että soveltamisasetuksen 890 artikla soveltuu tilanteeseen, on kysyttävä, voidaanko soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa säädettyä aitoustodistusta pitää soveltamisasetuksen 890 artiklassa tarkoitettuna "muuna asianmukaisena asiakirjana" haettaessa tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla tullien palauttamista.

68. Komission mukaan tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi. Soveltamisasetuksen 890 artiklan ensimmäisessä kohdassa käytettyä "tullietuuskohtelun" käsitettä on tulkittava kyseisen säännöksen tavoite huomioon ottaen siten, että sen on katsottava käsittävän sellaisen edullisen tullikohtelun, joka myönnetään soveltamisasetuksen 26 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen nojalla. Viimeksi mainituilla säännöillä pyritään samoihin tavoitteisiin ja niillä on sama tehtävä kuin tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa sekä 27 artiklassa olevilla etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää koskevilla säännöillä. Tätä toteamusta ei muuta muuksi se, että maahantuodut tavarat on tarpeen luokitella uudelleen toiseen nimikkeeseen, eikä sillä, että soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan mukaan todistus on esitettävä niiden tavaroiden kanssa, joita se koskee. Alkuperäinen luokittelu oli virheellinen ja se on korjattava. Soveltamisasetuksen 890 artiklan ensimmäinen kohta on juuri tarkoitettu sellaisia tilanteita varten, joissa asianmukaiset asiakirjat esitetään jälkikäteen.

20 — Ks. edellinen alaviite.

Tapauksen tarkastelu

69. Totean ensiksi, että Yhdysvaltain viranomaiset ovat ilmeisestikin antaneet vasta vuodesta 1996 lähtien todistuksia, joissa vahvistetaan, että Jack Daniel's Whiskey -niminen juoma on bourbon-viskiä. Bacardi ja komissio eivät kummatkaan ole osanneet selittää alkuperäisen todistustenantopolitiikan taustoja eivätkä kyseisen politiikan muutosta.

Epätäydellinen ilmoitus

70. Olen samaa mieltä Hauptzollamtin ja ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kanssa siitä, että epätäydellisiä ilmoituksia koskevilla säännöillä[21] ei näytä olevan merkitystä ensimmäiseen kysymykseen vastaamisen kannalta. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Bacardi teki täydellisen kirjallisen ilmoituksen yhtenäisasiakirjalla, jossa se ilmoitti kyseiset tavarat "muuna" viskinä kuin skotlantilaisena viskinä tai bourbon-viskinä. Vain jos tavarat olisi ilmoitettu bourbon-viskinä ilman, että välittömästi olisi esitetty tarpeellista aitoustodistusta, tulli-ilmoitus olisi ollut tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja soveltamisasetuksen 253 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitetulla tavalla epätäydellinen.

21 — Ks. edellä 34—37 kohta.

Tavaran luonteen perusteella myönnettävä edullinen tullikohtelu ja tullietuuskohtelu

71. Ensimmäinen vaihe tarkasteltaessa sitä, onko kyseessä olevat tullit palautettava tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla, on se, että on ratkaistava, onko soveltamisasetuksen 890 artikla sanamuotonsa ja yhteisön tullilainsäädännön rakenteen perusteella tarkoitettu sovellettavaksi tullikoodeksin 21 artiklaan perustuviin, bourbon-viskin edullisen tullikohtelun kaltaisiin toimenpiteisiin.

72. Muistutettakoon, että soveltamisasetuksen 890 artiklassa säädetään tämän asian kannalta relevanteilta osin seuraavaa:

"Jos palautus- tai peruutushakemuksen tueksi esitetään alkuperätodistus, tavaratodistus, yhteisön sisäisen passituksen asiakirja tai muu asianmukainen asiakirja, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottohetkellä voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, päätöksen tekevä tulliviranomainen voi tehdä myönteisen pää-

töksen hakemuksen johdosta ainoastaan, jos asianmukaisesti todistetaan, että:

— esitetty asiakirja koskee nimenomaisesti kyseisiä tavaroita ja että tämän asiakirjan vastaanottamisen edellytykset täyttyvät,

— kaikki muut tullietuuskohtelun myöntämisen edellytykset täyttyvät

— — "

73. Sanamuotonsa mukaan 890 artikla siis koskee edellytyksiä, joiden täyttyessä tietyillä tavaroille voidaan myöntää yhteisökohtelu tai "tullietuuskohtelu". Jälkimmäinen termi toistetaan, kun 890 artiklassa edellytetään, että kaikkien muiden "tullietuuskohtelun" myöntämisen edellytysten on täytyttävä. Kyseisen 890 artiklan kaikissa muissa kieliversioissa (saksankielistä versiota lukuun ottamatta) käytetään sanamuotoa, joka vastaa englanninkielistä ilmaisua "preferential tariff treatment" ja ranskankielistä ilmaisua "traitement tarifaire préférentiel".

74. Tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa [22] viitataan "tullietuustoimenpiteisiin" ja 21 artiklassa [23] tietyille tavaroille niiden luonteen perusteella myönnettävään edulliseen tullikohteluun. Kaikissa kieliversioissa tehdään tämä sama ero.

75. Lisäksi tullikoodeksilla ja sen soveltamisasetuksella luodussa järjestelmässä tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohtaan ja 21 artiklaan perustuviin toimenpiteisiin sovelletaan kahta eri sääntökokonaisuutta. Tullietuustoimenpiteisiin sovelletaan muun muassa tullikoodeksin 27 artiklaa sekä soveltamisasetuksen 66 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja. Tietyille tavaroille niiden luonteen perusteella myönnettävään edulliseen tullikohteluun sovelletaan soveltamisasetuksen tiettyä osastoa (16—34 artikla).

76. Soveltamisasetuksen 890 artiklan sanamuodon ja yhteisön tullilainsäädännön rakenteen perusteella voidaan näin ollen katsoa, että ainoastaan tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa ja niitä vastaavissa soveltamisasetuksen säännöksissä tarkoitetut "tullietuustoimenpiteet" kuuluvat 890 artiklan soveltamisalaan. Sillä, että tämän artiklan saksankielisessä versiossa käytetään yleisempää ilmaisua *Anwendung eines ermässigten Zollsatzes oder der Zollfreiheit* (tullin alennuksen tai tullittomuuden soveltaminen), ei ole merkitystä tämän toteamuksen kannalta. Tätä epätarkasti käännettyä

22 — Ks. edellä 21 kohta.
23 — Ks. edellä 11 kohta.

kohtaa on luettava yhdessä muiden kieliversioiden ja 890 artiklan saksankielisen tekstin muun osan kanssa. Kyseisessä tekstissä viitataan aivan oikein *Zollpräferenzbehandlung*iin (tullietuuskohtelu).

77. Soveltamisasetuksen 890 artiklassa esimerkinomaisesti lueteltujen asiakirjojen perusteella voidaan myös katsoa, että vain tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitetut tullietuustoimenpiteet kuuluvat kyseisen artiklan soveltamisalaan. Näin on siksi, että "alkuperätodistukset" ja "tavaratodistukset" ovat asiakirjoja, joita tavallisesti edellytetään osoittamaan etuuskohteluun oikeuttava alkuperä ("yhteisön sisäisen passituksen asiakirja" osoittaa, että tavarat ovat yhteisötavaroita). Sen sijaan mitään niistä asiakirjoista, joita soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa edellytetään tavaroiden luonteen perusteella määräytyvän edullisen tullikohtelun soveltamiseksi, eli aitoustodistusta, alkuperätodistusta ja laatutodistusta, ei mainita 890 artiklassa.

78. Se, että 890 artiklaa ei suoraan sovelleta tullikoodeksin 21 artiklaan perustuviin toimenpiteisiin, vahvistetaan asiassa Söhl & Söhlke annetussa tuomiossa.[24] Tuossa tuomiossa oli kyse muun muassa soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdasta, joka relevanteilta osin on samanlainen kuin 890 artikla. Soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan mukaan tullit on palautettava, jos maahantuoja voi esittää jonkin 890 artiklassa mainituista asiakirjoista ja jos tullivelka on syntynyt muista syistä kuin vapaaseen liikkeeseen luovuttamisesta. Yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:

"Koska tässä säännöksessä selvin ilmaisuin viitataan 'yhteisökohteluun' ja 'tullietuuskohteluun', sillä ei voida tarkoittaa muita edullisia kohteluja — — "

ja että

"soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohta soveltuu tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, mutta ei tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää muita edullisia kohteluja".[25]

79. Kyseisen tuomion tämän kohdan saksankielisessä versiossa käytetään epätäsmällistä ilmaisua *Zollbehandlung mit Abgabenbegünstigung* (tullimaksujen osalta edullinen tullikohtelu). Syynä tähän

24 — Ks. edellä alaviitteessä 16 mainittu asia C-48/98, Söhl & Söhlke.

25 — Kyseisen tuomion 84 kohta ja tuomiolauselman 5 kohta.

on eräs toinen käännösvirhe soveltamisasetuksessa. Kun 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan kaikissa muissa kieliversioissa käytetään ilmaisua, joka vastaa englanninkielistä ilmaisua "preferential tariff treatment" ja ranskankielistä ilmaisua "traitement tarifaire préférentiel", saksankielisessä versiossa käytetään ilmaisua *Zollbehandlung mit Abgabenbegünstigung*. Tämä virhe on yllättävä, sillä saksankielisessä versiossa käytetty ilmaisu ei vastaa muita kieliversioita eikä myöskään rinnakkain sovellettavan 890 artiklan (myöskin virheellistä) saksankielistä sanamuotoa.

Soveltamisasetuksen 890 artiklan soveltaminen analogiaa käyttäen

80. Edellä esitetyistä huomioista seuraa, että soveltamisasetuksen 890 artiklaa ei voida suoraan soveltaa tullikoodeksin 21 artiklaan perustuviin toimenpiteisiin. Tämän vuoksi on lisäksi kysyttävä, voidaanko 890 artiklaan sisältyviä periaatteita soveltaa edes analogiaa käyttäen, kuten ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ehdottaa.

81. Tältä osin hyväksyn Bacardin väitteen siitä, että bourbon-viskiä koskevilla aitoustodistuksilla on samoja piirteitä kuin A-alkuperätodistuksilla: molemmissa todetaan, että tietyt tavarat on tuotettu tietyssä maassa tiettyjen kriteerien mukaisesti, ja molempien perusteella voidaan myöntää tietty edullinen tullikohtelu yhteisössä.

82. Katson myös, että 890 artiklan soveltaminen analogiaa käyttäen ei esty pelkästään sen takia, että esitettäessä aitoustodistus jälkikäteen on muutettava paitsi tullin määrää niin myös luokittelua yhdistettyyn nimikkeistöön. Kuten Bacardi perustellusti huomauttaa, uudelleenluokittelu esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomion johdosta voi myös johtaa tullien palauttamiseen.

83. Katson tästä huolimatta, että 890 artiklan soveltaminen analogiaa käyttäen tullikoodeksin 21 artiklaan ja soveltamisasetuksen 26 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin ei ole mahdollista. Näin siksi, että alkuperätodistusten ja aitoustodistusten tehtävät tullietuuskohtelun ja edullisen tullikohtelun myöntämismenettelyssä ovat erilaisia.

84. Alkuperätodistus voidaan lähtökohtaisesti esittää 10 kuukauden kuluessa sen antamispäivästä. Joissain tilanteissa se voidaan esittää jopa tämän voimassaoloajan päätyttyä.[26] Tällaista todistusta ei myöskään tarvitse aina esittää tuovan jäsenval-

26 — Soveltamisasetuksen, sellaisena kuin se oli voimassa tämän asian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, 82 artikla, joka on esitetty edellä 26 kohdassa.

tion tulliviranomaisille niiden tavaroiden kanssa, joita se koskee.[27] Lisäksi vievän valtion viranomaiset voivat tietyissä tapauksissa antaa A-alkuperätodistuksia jälkikäteen varsinaisen viennin jo tapahduttua.[28] Lopuksi on todettava, että jopa edullista tullikohtelua koskeva hakemus voidaan tehdä tämän tapahtuman jälkeen, kunhan relevantit edellytykset täyttyvät.[29] Alkuperätodistus on tavanomainen keino osoittaa etuuskohteluun oikeuttava alkuperä, mutta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että poikkeuksellisissa olosuhteissa on mahdollista luopua sen esittämisestä, kun asianomaisten tavaroiden alkuperä on varmuudella todettu muun objektiivisen näytön perusteella.[30]

85. Vastaavasti alkuperätodistuksen esittäminen ennen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista ei näytä olevan tullietuuskohtelua koskevan aineellisen oikeuden välttämätön edellytys. Jopa ennen alkuperätodistuksen esittämistä tuontitullit, jotka on kannettu ottamatta huomioon tullietuusjärjestelmää, eivät näin ollen näytä olevan tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja *lainmukaisia* tulleja. Tämän vuoksi soveltamisasetuksen 890 artiklassa säädetään palauttamis- ja peruuttamismenettelystä tilanteessa, jossa alkuperätodistus esitetään vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan ilmoituksen vastaanoton jälkeen.

86. Sen sijaan bourbon-viskiä koskevan aitoustodistuksen voimassaoloaika on vain kolme kuukautta sen antamisesta lähtien, eikä sen esittämisestä tämän määräajan jälkeen ole annettu säännöksiä.[31] Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdassa säädetään täysin selvästi, että todistus on esitettävä sen tavaran *kanssa*, jota se koskee. On totta, että saksankielisessä versiossa käytetään tavaroiden tulliviranomaisille "esittämisestä" verbiä "vorlegen" teknisesti oikean verbin "gestellen" asemesta.[32] Tällä ei kuitenkaan ole merkitystä sen seikan kannalta, että soveltamisasetuksen 26 artiklalla ja sitä seuraavilla artikloilla luodussa järjestelmässä ei säädetä todistuksen ja niiden tavaroiden, joita se koskee, eri aikaan tapahtuvasta esittämisestä, eikä sellainen esittäminen myöskään ole mahdollista. Bourbon-viskin osalta ei edes ole sallittua jakaa lähetyksiä siten, että käytettäisiin todistuksen jäljennöstä.[33] Aitoustodistusta ei voida minkään säännön perusteella antaa viennin jälkeen.

87. Tästä paljon tiukemmasta järjestelmästä seuraa, että aitoustodistus ei ole ainoastaan todistelukeino, vaan sen esittäminen tavaroiden kanssa on välttämätön edellytys soveltamisasetuksen 26 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säädettyä edullista tullikohtelua koskevalle aineelliselle oikeudelle. Tämä seuraa myös soveltamisasetuksen relevantin luvun otsikosta, jonka nimenä on "Tavarat, joista on

27 — Ks. toisaalta soveltamisasetuksen, sellaisena kuin se oli voimassa tämän asian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, 82 artiklan 1 ja 3 kohta sekä soveltamisasetuksen 253 ja 255 artikla, jotka esitetään edellä 36 ja 37 kohdassa.

28 — Soveltamisasetuksen, sellaisena kuin se oli voimassa tämän asian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, 84 artikla, joka on esitetty edellä 25 kohdassa.

29 — Tullikoodeksin 20 artiklan 4 kohta, esitetty edellä 21 kohdassa.

30 — Asia C-334/93, Bonapharma, tuomio 23.2.1995 (Kok. 1995, s. I-319, 24 kohta).

31 — Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan toinen luetelmakohta.

32 — Ks. edellä 48 kohta, jossa esitetään Bacardin kansallisessa tuomioistuimessa esittämät väitteet ja niiden perustelut.

33 — Vastakohtaispäätelmä soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdasta luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 34 artiklan kanssa.

esitettävä aitous-, laatu- tai muu todistus", ja 26 artiklan 1 kohdasta itsestään, jonka mukaan " — — tavarat voidaan luokitella — — tariffin alanimikkeisiin ainoastaan, jos niistä esitetään — — todistukset". Jos siis todistusta ei ole esitetty niiden tavaroiden kanssa, joita se koskee, ja jos tuontitullit on tämän johdosta kannettu ottamatta huomioon edullista tullijärjestelmää, nämä tullit ovat tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan mukaisia *lainmukaisia* tulleja. Niitä ei näin ollen voida palauttaa soveltamisasetuksen 890 artiklan perusteella, kun kyseistä artiklaa sovelletaan analogiaa käyttäen, tai tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan perusteella.

88. Tätä päätelmää tukee soveltamisasetuksen 890 artiklan lainsäädäntöhistoria. Sen sanamuodoltaan lähes täysin samanlainen edeltäjä oli tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 ja 14 artiklan soveltamisesta 28 päivänä lokakuuta 1983 annetun komission asetuksen (ETY) 3040/83 [34] 1 artiklan 3 kohta. Tämän asetuksen johdanto-osassa todettiin seuraavaa:

"Tuontitullien palauttamista ja peruuttamista koskeviin säännöksiin vetoamisella ei voida estää tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevien voimassa olevien erityissäännösten soveltamista — — tuontitullien palauttamista ja peruuttamista koskevien säännösten perusteella ei muun muassa voida sallia sitä, että tulliselvityksen jälkeen esitetään sellaisia todistuksia, jotka kyseisten säännösten mukaan on esitettävä silloin, kun vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskeva ilmoitus vastaanotetaan; — —."

89. Koska soveltamisasetuksen 890 artiklaa ei voida soveltaa tullikoodeksin 21 artiklaan perustuviin toimenpiteisiin suoraan tai analogiaa käyttäen, komission esille nostama lisäkysymys, joka koskee sitä, voidaanko aitoustodistusta pitää 890 artiklassa tarkoitettuna "muuna asianmukaisena asiakirjana", ei ansaitse huomiota.

Johtopäätös

90. Niinpä katsonkin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa tilanteissa tuontitulleja ei voida palauttaa tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla, kun sitä luetaan yksin tai yhdessä soveltamisasetuksen 890 artiklan kanssa.

34 — EYVL 1983, L 297, s. 13. Tässä esitetty lainaus asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

Kysymys 2: Soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne"

91. Jos yhteisöjen tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa tietää, muodostavatko pääasiassa kyseessä olevat olosuhteet soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun "erityistilanteen", joka tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan nojalla voi johtaa — jos muut lainsäädännössä asetetut edellytykset täyttyvät — tuontitullien palauttamiseen.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt väitteet ja niiden perustelut

92. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan tämä kysymys tuo esille myös tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen sekä tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan välistä suhdetta koskevan yleisen ongelman: kyseisen tuomioistuimen mukaan voidaan väittää, että 236 artiklan 1 kohtaan perustuvan palauttamisen epääminen sillä perusteella, että tietty tätä sääntöä koskeva lainsäädännössä asetettu edellytys ei ollut täyttynyt, merkitsee automaattisesti sitä, että tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohtaan, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, perustuva palauttaminen ei ole mahdollista, sillä 236 artiklan 1 kohtaan sisältyvät olennaiset edellytykset tulisivat muuten kyseenalaisiksi.

93. Bacardi katsoo, että soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan soveltamista ei estä se, että asiaa voidaan osittain tarkastella tulliasetuksen 236 artiklan 1 kohdan valossa. Lisäksi pääasiassa kyseessä olevat olosuhteet muodostavat sen mukaan "erityistilanteen". Bacardi ei voinut tehdä epätäydellistä ilmoitusta, koska se ei ollut varma, antaisivatko Yhdysvaltain viranomaiset tarvittavan aitoustodistuksen. Bacardi ei myöskään voinut odottaa kyseistä todistusta, koska se ei tiennyt, että Yhdysvaltain viranomaiset antaisivat sen niin pian sen jälkeen, kun tavarat oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen. Mikäli se halusi päästä eroon viskistä mahdollisimman nopeasti, sen oli ilmoitettava kyseinen erä "muuna" viskinä kuin bourbon-viskinä tai skotlantilaisena viskinä.

94. Komissio väittää ensiksikin, että Bacardi ei ollut syyllistynyt vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Bacardilla ei ollut laillista vaihtoehtoa, mikäli se halusi päästä eroon tavaroista mahdollisimman nopeasti. Toiseksi komissio viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön [35] ja toteaa, että kyseessä on "erityistilanne" silloin, kun olosuhteet, joihin on vedottu, ovat omiaan saattamaan hakijan muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin nähden poikkeukselliseen tilanteeseen.

35 — Asia C-86/97, Trans-Ex-Import v. Hauptzollamt Potsdam, tuomio 25.2.1999 (Kok. 1999, s. I-1041, 21 kohta ja asia C-61/98, De Haan Beheer v. Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen, tuomio 7.9.1999 (Kok. 1999, s. I-5003, 52 kohta).

95. Kirjallisissa huomautuksissaan komissio katsoi, että tämän asian olosuhteita voidaan pitää edellä esitetyssä ilmaisussa tarkoitetulla tavalla poikkeuksellisina, ja ehdotti näin ollen, että toiseen kysymykseen vastattaisiin myöntävästi. Suullisessa käsittelyssä komissio näytti muuttaneen kantaansa ja katsovan, että Bacardi olisi voinut pyytää alkuperäisen tulli-ilmoituksensa mitätöimistä tullikoodeksin 66 artiklan [36] nojalla, mikä olisi johtanut siihen, että tullivelka olisi tullikoodeksin 233 artiklan nojalla lakannut ja että tullikoodeksin 237 artiklan nojalla olisi syntynyt oikeus saada tullit palautetuksi. Vastatessaan yhteisöjen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin komissio kuitenkin muutti jälleen kerran kantaansa ja totesi, että Bacardi ei tosiasiassa olisi voinut pyytää tulli-ilmoituksensa mitätöimistä.

Tapauksen tarkastelu

96. Heti alussa totean, että en jaa ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kantaa, joka koskee toisaalta tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, ja toisaalta tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan välistä suhdetta. Tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan mukaan tuontitullit voidaan palauttaa "muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa". Soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan osalta kyseisen asetuksen 899 artiklasta [37] seuraa, että 905—909 artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, jos kansalliset tulliviranomaiset eivät voi 899—904 artiklan perusteella myöntää tai evätä tullien palauttamista tai peruuttamista. Niinpä tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdalla, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, yhteisön oikeudessa on otettu käyttöön yleinen kohtuullistamislauseke, jonka on tarkoitus kattaa poikkeukselliset tilanteet. [38] Sellaisista poikkeuksellisista olosuhteista, joissa tullien palauttaminen voi olla perusteltua yleisten kohtuusyiden takia, voi olla kyse myös silloin, kun lainsäädännössä 236 artiklan 1 kohdassa säädetylle palauttamiselle tai peruuttamiselle asetetuista edellytyksistä ainoastaan yksi jää täyttymättä. Katson näin ollen, että jos tulliviranomaiset eivät kykene esitettyjen perusteiden perusteella tekemään päätöstä tullien palauttamisesta tai peruuttamisesta tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla, niiden on kuitenkin tarkistettava, onko olemassa mitään näyttöä siitä, että kyseessä olisi soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityistilanne.

97. Siltä osin, mikä merkitys soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdalla on tässä

36 — Ks. edellä 32 kohta.

37 — Ks. edellä 8 kohta.

38 — Ks. edellä alaviitteessä 35 mainittu asia C-86/97, Trans-Ex-Import v. Hauptzollamt Potsdam, tuomion 17 ja 18 kohta.

asiassa, on todettava, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on nimenomaisesti jättänyt esittämättä kysymyksen käsitteen "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen — — ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista" tulkinnasta. Aivan kuten kansallinen tuomioistuin odottikin, yhteisöjen tuomioistuin on tällä välin selventänyt tätä käsitettä asiassa Söhl & Söhlke antamassaan tuomiossa.[39] Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuossa asiassa antamansa tuomion 56 kohdassa, että arvioitaessa sitä, onko kyseessä "ilmeinen laiminlyönti", on otettava huomioon erityisesti niiden säännösten monitahoisuus, joiden noudattamatta jättäminen on johtanut tullivelan syntymiseen, sekä talouselämän toimijan kokemus ja huolellisuus. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida näiden harkintaperusteiden avulla, onko Bacardi syyllistynyt ilmeiseen laiminlyöntiin. Tältä osin niillä tosiseikoilla, joiden vuoksi aitoustodistuksen esittäminen viivästyi, on erityistä merkitystä.

98. Käsitteen "erityistilanne" tulkinnan osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että 905 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa, sellaisina kuin ne olivat voimassa tosiseikkojen tapahtumahetkellä,[40] luodussa menettelyssä kansallisten tulliviranomaisten on alustavasti arvioitava, onko olemassa näyttöä erityistilanteesta.[41] Tarvittaessa sen on lähetettävä asiakirjat komissiolle, joka sille toimitettujen tietojen perusteella tekee lopullisen arvion siitä, onko olemassa erityistilanne, jonka perusteella tullien palauttaminen tai peruuttaminen on perusteltua. Tulliviranomaisten on asiaa alustavasti tutkiessaan tarkistettava tullikoodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen, ovatko olosuhteet, joihin on vedottu, omiaan saattamaan hakijan muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin nähden poikkeukselliseen tilanteeseen.[42]

99. Katson komission esittämien perustelujen perusteella ensiksikin, että nyt käsillä olevassa tapauksessa kyseessä ei ole erityistilanne. Kirjallisissa huomautuksissaan komissio väitti, että Bacardi toi tavaransa maahan samoissa olosuhteissa kuin muut taloudelliset toimijat. Mielestäni tämä on poikkeuksellisen tilanteen vastakohta. Komission suullisessa käsittelyssä esittämä väite, joka koski vaihtoehtoista mahdollisuutta pyytää tulli-ilmoituksen mitätöintiä, näyttää myös tulleen väärin ymmärretyksi. Bacardin tilanne ei mielestäni vastaa mitään tullikoodeksin 66 artiklassa (kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 251 artiklan kanssa) tarkoitetuista tilanteista.[43] Asianomaisia tavaroita ei ilmoitettu väärään tullimenettelyyn, vaan ne ilmoitettiin oikeaan, "vapaaseen liikkeeseen luovuttamista" koskevaan menettelyyn.

39 — Mainittu edellä alaviitteessä 16.

40 — Ks. edellä 10 kohta ja alaviite 6.

41 — Soveltamisasetuksen 905 artiklan uudessa versiossa asian ratkaiseva tulliviranomainen voi itse päättää tullien palauttamisesta tai peruuttamisesta, jos kyseessä oleva summa on alle 50 000 ecua.

42 — Edellä alaviitteessä 35 mainittu asia C-86/97, tuomion 19—21 kohta.

43 — Ks. edellä 32 kohta.

100. Toiseksi on Bacardin esittämien perusteiden[44] osalta todettava, että kansallinen tuomioistuin on mielestäni yhteisöjen tuomioistuinta paremmassa asemessa ratkaisemaan, oliko Bacardi joutunut "muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin nähden poikkeukselliseen tilanteeseen". Kansallisen tuomioistuimen voi olla tässä yhteydessä tarpeen tarkastella esimerkiksi sitä, miksi Yhdysvaltain viranomaiset antoivat todistuksen vasta 17.9.1996, vaikka Bacardi oli hakenut sitä heinä- tai elokuussa, oliko muilla taloudellisilla toimijoilla ollut samankaltaisia ongelmia tai oliko Bacardin tilanne poikkeuksellinen. Kansallisen tuomioistuimen voi olla myös tarpeen tarkastella sitä, miksi Bacardi ei tehnyt epätäydellistä tulli-ilmoitusta tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdan nojalla, kun sitä luetaan yhdessä soveltamisasetuksen 253 artiklan 1 kohdan ja 255 artiklan kanssa, ja sitä, olisiko epätäydellisen tulli-ilmoituksen tekeminen ollut mahdollinen vaihtoehto, kun otetaan huomioon se, että tätä todistusta ei vielä ollut olemassa tosiseikkojen tapahtumahetkellä.

101. On myös muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin voi EY 234 artiklan nojalla vain antaa tietoja yhteisön lainsäädännön tulkinnasta mutta että yhteisön oikeuden soveltaminen sen käsiteltäväksi saatettuun asiaan kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle.[45]

102. Niinpä sen ratkaiseminen, onko kaikkien tosiseikkojen perusteella kyseessä erityistilanne, kuuluu tavallisesti kansalliselle tuomioistuimelle. Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa kansallinen tuomioistuin esitti tämän kysymyksen ainoastaan toissijaisena kysymyksenä, sillä sen ensisijainen kysymys koski tullikoodeksin tulkintaa. Lisäksi soveltamisasetuksen 905 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisessa menettelyssä kansalliset viranomaiset ovat yhdessä komission kanssa, kuten edellä on todettu, vastuussa sen ratkaisemisesta, onko kyseessä erityistilanne. Tämän ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä komissiolla ei ole ollut kaikkia tosiseikkoja tiedossaan, mutta juuri komissio on sen vuoksi, että se on tietoinen koko yhteisön tilanteesta, tavallisesti parhaimmassa asemassa arvioimaan, onko kyseessä erityistilanne.

103. Edellä esitetyn perusteella katson, että kyseessä on soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne", kun tullikoodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullisuustavoite huomioon ottaen kyse on olosuhteista, jotka ovat omiaan saattamaan hakijan muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin nähden poikkeukselliseen tilanteeseen. Juuri kansallisten viranomaisten on selvitettävä tarpeelliset seikat ja tarvittaessa lähetettävä asiakirjat komissiolle, joka sille toimitettujen tietojen perusteella lopullisesti arvioi, onko kyseessä sellainen erityistilanne, jonka perusteella jo maksettujen tuontitullien palauttaminen on perusteltua.

44 — Ks. edellä 93 kohta.

45 — Ks. edellä alaviitteessä 35 mainittua asia C-86/97, Trans-Ex-Import v. Hauptzollamt Potsdam, tuomion 15 kohta.

Ratkaisuehdotus

104. Esitettyihin kysymyksiin on edellä esitetyistä syistä mielestäni vastattava seuraavasti:

1) Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa tilanteissa tuontitulleja ei voida palauttaa yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 236 artiklan nojalla, kun sitä luetaan yksin tai yhdessä neuvoston asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen N:o 2454/93 890 artiklan kanssa.

2) Kyseessä on soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne", kun tullikoodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullisuustavoite huomioon ottaen kyse on olosuhteista, jotka ovat omiaan saattamaan hakijan muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin nähden poikkeukselliseen tilanteeseen. Juuri kansallisten viranomaisten on selvitettävä tarpeelliset seikat ja tarvittaessa lähetettävä asiakirjat komissiolle, joka sille toimitettujen tietojen perusteella lopullisesti arvioi, onko kyseessä sellainen erityistilanne, jonka perusteella jo maksettujen tuontitullien palauttaminen on perusteltua.